

**Εβδομάδα των Αρχείων (9–13 Ιουνίου)/ Γενικά Αρχεία του Κράτους-
Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας:**

***Το Αρχείο της Ελληνικής Αστυνομίας /Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης
στο ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας. Ψηφίδες μνήμης της μεταπολεμικής
Ελλάδας***

Με εφόρμηση την επετειακή Εβδομάδα των Αρχείων (9–13 Ιουνίου), οργανώθηκε και υλοποιήθηκε η αρχειακή δράση με τον θεματικό τίτλο «Τα Αρχεία της Καρδιάς μας». Με κυριάρχο μήνυμα "Archives Are Accessible" και με τη συμμετοχή αρχειονόμων και ταξινόμων αναδείχθηκαν σημαντικά τεκμήρια από τις αρχειακές προσκτήσεις του ΓΑΚ-Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας για την ιστορία της μεταπολεμικής Ελλάδας.

Διαδραστικός χάρτης με τους φορείς που συμμετείχαν στη δράση.

LINK:

https://archives-are-accessible.ica.org/map?fbclid=IwY2xjawK9949leHRuA2FlbQlXMAbicmlkETFXZ2thT2RJalhkn2djZVhBAR7HpjsOH1B9JDdleumr7jZ7nPMaiJyt-1Fgs1L9bneSr9dwWzsxNvWsxa8S-g_aem_Ai9BKTImBbEWEK-32AFG1A#/fiche/General-State-Archives-Historical-Archives-of-Macedonia/2N/@40.23,22.66,10z?cat=all

Social media campaigns - Link:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61553057133255>

Στα πλαίσια της δράσης «Τα Αρχεία της Καρδιάς μας | Ημέρα 3^η» η ιστορικός-αρχειονόμος Ιορδάνα Χατζηισαάκ κατέθεσε επιστημονικό άρθρο, επιλέγοντας αρχειακά τεκμήρια, ως πηγές ιστορικής μνήμης, από το Αρχείο της Ελληνικής Αστυνομίας /Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια παρατίθεται ολόκληρο το άρθρο, που αφορά τη συγκεκριμένη αρχειακή συλλογή.

Υλοποιώντας τον θεσμικό ρόλο των Γενικών Αρχείων του Κράτους (ΓΑΚ) ως θεματοφύλακα μνήμης, αναδείχθηκε μια πολύτιμη ψηφίδα για την ιστορική έρευνα: Το Αρχείο της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) από τις προσκτήσεις του ΓΑΚ-Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας (ΓΑΚ-ΙΑΜ).

Η τεκμηρίωση ακολουθεί τις μεθοδολογικές αρχές της Αρχειονομίας και η πρόσβαση γίνεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας *@ρχειομνήμων*, υπό τον κωδικό GRGSA-ΙΑΜ_ADM281.

Με χρονική κάλυψη από το 1944 έως το 2007, τα πάνω από 22.000 αρχειακά τεκμήρια φωτίζουν κρίσιμες πτυχές της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- ❖ Ατομικούς φακέλους αλλοδαπών,
- ❖ Υλικό για στρατόπεδα προσφύγων και μεταναστευτικές ροές,
- ❖ Τεκμήρια για τον ρόλο της Χωροφυλακής, της ΕΛ.ΑΣ. και των υπηρεσιών ασφαλείας στη μετεμφυλιακή Ελλάδα,
- ❖ Έγγραφα για κατασκοπεία, προπαγάνδα, μειονότητες, πολιτικές διώξεις και τη διαχείριση εθνικών ζητημάτων όπως το Μακεδονικό

Στους παλαιότερους τίτλους της θεματολογικής ταξινόμησης του Αρχείου εντοπίζονται ενδεικτικά τίτλοι, όπως::

- "Έλληνες με μειωμένη την εθνική συνείδηση"
- "Καταστάσεις των απολεσάντων την ελληνικήν ιθαγένεια ατόμων"
- "Περί απαγορεύσεως εξόδου εις Αλλοδαπήν Ελλήνων υπηκόων καταζητούμενων υπό των Ελληνικών Αρχών"
- "Αντιδραστική κίνησης κατά του Ελληνικού κράτους του εν Αγίων Όρει"
- "Λογοκρισία εντύπων και δηλώσεις μετανοίας κομμουνιστών"

Το Αρχείο αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για την κατανόηση της πορείας της ελληνικής κοινωνίας, της διοίκησης και των μηχανισμών ασφαλείας σε περιόδους κρίσης, σύγκρουσης, αλλά και ανασυγκρότησης.

Επιμέλεια: Χατζησαάκ Ιορδάνα , ΠΕ Αρχειονόμος, Ιστορικός-Αρχαιολόγος

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Archives Week (June 9–13) / General State Archives-Historical Archives of Macedonia:

The Archives of the Greek Police / Directorate of Foreigners in Thessaloniki at GAK-Historical Archive of Macedonia. Sources of historical memory of post-war Greece

Inspired by the Archives Week anniversary (June 9–13), the archival action was organized and implemented with the thematic title "The Archives of Our Heart" and the prompt: "Archives Are Accessible," with the participation of professional archivists-classifiers who wrote texts and selected archival historical documents from specific archival acquisitions of the GAK-Historical Archive of Macedonia.

An interactive map of the organizations that participated in the action.

LINK: https://archives-are-accessible.ica.org/map?fbclid=IwY2xjawK9949leHRuA2FlbQlzMABicmlkETFXZ2thT2RJaIhkN2djZVhBAR7HjpsOH1B9JDdIeumr7jZ7nPMaiJyt-1Fgs1L9bneSr9dwWzsnvWsx8S-g_aem_Ai9BKTlmBbEWEK-32AFG1A#/fiche/General-State-Archives-Historical-Archives-of-Macedonia/2N/@40.23,22.66,10z?cat=all

Social media campaigns - Link:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61553057133255>

The historian and archivist Iordana Chatziisaak presented a scientific article inspired by Archives Week (June 9-13). The article showcased particularly archival documents during the "The Archives of Our Heart | Day 3" action as sources of historical memory of post-war Greece from the Archives of the Greek Police / Directorate of Foreigners of Thessaloniki. The following is the entire article regarding the specific archival collection.

By fulfilling our institutional role in highlighting archival sources of historical memory, we are showcasing a multifaceted and unique archival treasure for scientific historical research: The Archives of the Directorate of Foreigners of Thessaloniki of the Hellenic Police (Hellenic

Police), which belongs to the archival acquisitions of the GAK-Historical Archive of Macedonia.

The documentation follows the principles of Archiving and is accessible through the @ρχειομνήμων electronic platform, under the code GRGSA-IAM_ADM281.

Covering the period from 1944 to 2007, the more than 22,000 archival documents on display highlight critical aspects of Modern Greek history and include, among others:

- ❖ Individual files of foreigners,
- ❖ Material for refugee camps and migration flows,
- ❖ Documents about the role of the Gendarmerie, the Hellenic Police, and the security services in post-war Greece,
- ❖ Documents on espionage, propaganda, minorities, political persecution, and the management of national issues such as the Macedonian issue

Among the titles of the Archive's older subject classification, characteristic examples of the era can be found, such as:

"Greeks with diminished national consciousness"

"Status of individuals who have lost Greek citizenship"

"On the prohibition of Greek citizens wanted by the Greek authorities from leaving the country"

"Reactionary movement against the Greek state in Mount Athos"

"Censorship of publications and declarations of repentance from communists"

The Archive is a valuable tool for understanding the course of Greek society, administration, and security mechanisms during crises, conflicts, and reconstruction.

Το Αρχείο της Ελληνικής Αστυνομίας /Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης στο ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας. Ψηφίδες μνήμης της μεταπολεμικής Ελλάδας

Το Αρχείο της ΕΛΑΣ/Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης αποτελεί μία από τις πολλές αρχειακές προσκτήσεις του ΓΑΚ- Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας από τους φορείς (Διευθύνσεις και τα Τμήματα) της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.). Το αρχειακό ιστορικό υλικό εισάγεται στο ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας με δημόσια αποστολή/ παράδοση, ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων επιστημονικών διεργασιών, σύμφωνα με τις υφιστάμενες αρχειακές πολιτικές περί εκκαθαρίσεων ανενεργού αρχειακού υλικού δημοσίων υπηρεσιών.¹

Ο Αριθμός Ειδικού Ευρετηρίου (ΑΕΕ) της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης στο Βιβλίο Εισαγωγής Αρχείων της ηλεκτρονικής πλατφόρμας των αρχείων του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας είναι: ADM281, ενώ οι εισαγωγές/ παραλαβές αρχειακού υλικού ανέρχονται στις 14. Το αρχειοθετημένο/ ταξινομημένο αρχείο της υπηρεσίας με κωδικό αναγνώρισης στον @ρχειομνήμονα (GRGSA-IAM_ADM281) ανέρχεται στις 22917 αρχειακές ενότητες/ ταξινομικά δελτία. Αναλυτικότερα και με κριτήριο τις διαφορετικές παραλαβές καταγράφονται τα εξής στοιχεία:

¹ Π.Δ.245/1997, «Εκκαθάριση αρχείων των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας».

1. GRGSA-IAM_ADM281.01(αρχειακές ενότητες 53)
2. GRGSA-IAM_ADM281.02.(αρχειακές ενότητες 3172)
3. GRGSA-IAM_ADM281.03 (970 αρχειακές ενότητες)
4. GRGSA-IAM_ADM281.04(3808 αρχειακές ενότητες)
5. GRGSA-IAM_ADM281.06(11458 αρχειακές ενότητες)
6. GRGSA-IAM_ADM281.09 (3375 αρχειακές ενότητες, συνεχίζεται)
7. GRGSA-IAM_ADM281.12 (51 αρχειακές ενότητες)
7. GRGSA-IAM_ADM281.13(20 αρχειακές ενότητες)
8. GRGSA-IAM_ADM281.14 (10 αρχειακές ενότητες)

Το συγκεκριμένο αρχειακό υλικό αναπτύχθηκε σύμφωνα με τα μεθοδολογικά εργαλεία της αρχειονομίας στο εθνικό ηλεκτρονικό σύστημα τεκμηρίωσης, του @αρχαιομνήμονα, υπό την φροντίδα του υπεύθυνου αρχειονόμου. Διατηρήθηκε ο αρχειακός δεσμός των τεκμηρίων, καθώς και της ταξινόμησης του παραγωγού του με τη στήριξη της υπάρχουσας θεματολογίας του Γενικού Αρχείου της Ελληνικής Αστυνομίας και σύμφωνα με τις παλαιότερες ενδείξεις από την εποχή της Βασιλικής Χωροφυλακής και του Κέντρου Αλλοδαπών της Διεύθυνσης Αστυνομίας Θεσσαλονίκης. Το συγκεκριμένο θεματολόγιο της ΕΛ.ΑΣ. είναι διαθέσιμο στο: file:///C:/Users/user/Downloads/8EMATOLOGIO_ELAS.pdf. Επίσης, όσον αφορά την αλληλογραφία και συναφή υπηρεσιακά θέματα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης είναι διαθέσιμο το **Προεδρικό Διάταγμα 75/1987(ΦΕΚ Α' 45/02-04-1987)**, στο <https://www.eakm.gr/nomoi/%CE%A0.%CE%94.75-1987%20-%20%CE%91%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%86%CE%AE%20%CE%B8%CE%AD%C2%B5%CE%B1%CF%84%CE%B1.doc>. Μεταξύ των χρήσιμων πληροφοριακά τεκμηρίων για την επεξεργασία/αποκατάσταση του αρχείου, περιλαμβάνεται και η απόφαση του Υπουργείου Δημόσιας τάξεως- με αριθ. Πρωτ. 115/19/18/1 του 1946- από τη Γενική Διεύθυνση Χωροφυλακής/ Διεύθυνση Αλλοδαπών/Τμήμα Β/Γραφείο Ι². Η εν λόγω απόφαση αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων στα Τμήματα και τα Γραφεία της Διεύθυνσης των Αλλοδαπών του Υπουργείου μεταπολεμικά.

Στη συνέχεια περιγράφονται λεπτομέρειες από την υπεύθυνη αρχειονόμο κα Ιορδάνα Χατζησισαάκ, που αναδεικνύουν την ιστορική αξία των αρχειακών τεκμηρίων και τις γνώσεις που εμπεριέχονται σε αυτά.

Το Αρχείο της ΕΛΑΣ/Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, αφορά ένα πλούσιο ιστορικό αρχείο με πολλαπλές θεματικές ενότητες που άπτονται ιστορικά της χρονικής περιόδου μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ως τις αρχές του 21ου αιώνα- σύμφωνα με το Βιβλίο Εισαγωγών καλύπτονται χρονικά τα έτη 1944-2007. Εμπεριέχονται φάκελοι/ έγγραφα/ βιβλία/ φυλλάδια/ φωτογραφίες/ εφημερίδες και τεκμήρια άλλου τύπου, που αφορούν, μεταξύ άλλων:

1. Ατομικούς φακέλους αλλοδαπών (συμπεριλαμβανομένων και των ομογενών) από τις χώρες των πρώην Ανατολικών Χωρών (σοβιετικού παραπετάσματος), από την Τουρκία (Κωνσταντινούπολη), την Κύπρο και άλλες χώρες του κόσμου.

² ΓΑΚ-IAM, Αρχείο της Δ/νσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, ADM281.02, φάκ. 2539, Απόφαση του Υπουργείου Δημόσιας τάξεως με αριθ. Πρωτ. 115/19/18/1, Υπουργός Σπύρ. Θεοτόκης, 5 Μαΐου 1946.

2. Πληροφορίες και στοιχεία για τα στρατόπεδα πολιτικών φυγάδων, τους δωσίλογους και εγκληματίες πολέμου, τις δράσεις μυστικών οργανώσεων, ημερήσια δελτία πληροφοριών, καθώς και για την κατασκοπεία ξένης προπαγάνδας στη χώρα.
3. Ατομικούς φακέλους αλλοδαπών που είχαν οικονομικές/ εμπορικές/ επιχειρηματικές/ καλλιτεχνικές/ επαγγελματικές σχέσεις με την Ελλάδα.
4. Κινήσεις διπλωματικών προσώπων και αντιπροσωπειών των περισσότερων χωρών του κόσμου.
5. Προσωπικά δεδομένα σχετικά με την ελληνική μετανάστευση στο εξωτερικό, όπως λεπτομερείς αναφορές για τα γραφεία μετανάστευσης και πλήθος ατομικών στοιχείων των μεταναστών.
6. Στοιχεία εκκλησιών που αφορούν θρησκευτικά δόγματα στην Ελλάδα και ατομικούς φακέλους αιρετικών, καθώς και ζητήματα πολιτικής χροιάς σχετικά με το Άγιο Όρος.
7. Υποθέσεις κομμουνιστών, ατόμων αριστερών ιδεολογιών, κινήσεις συνδέσμων και συλλόγων πολιτικής ταυτότητας στη μετεμφυλιακή περίοδο.
8. Ζητήματα "παιδομαζώματος" της εμφυλιακής περιόδου ως "απαγωγαι Ελληνοπαίδων υπό των συμμοριτών".
9. Τον επαναπατρισμό Ελλήνων υπηκόων μετά τον Εμφύλιο και την ανάπτυξη της κατασκοπείας για αντεθνική δράση εντός και εκτός συνόρων.
10. Στοιχεία για τους χώρους κράτησης αλλοδαπών και παρακολουθήσεις των κινήσεων ημεδαπών και αλλοδαπών μετά την Κατοχή.
11. Ζητήματα πολιτικά που αφορούν τη νήσο Κύπρο σε αντίστοιχες ιστορικές περιόδους.
12. Διαχείριση εθνικών ζητημάτων της ιστορικής περιόδου πολιτικής αποκατάστασης της χώρας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την έναρξη του Εμφυλίου. Δράσεις κατασκοπείας από τα Σώματα Ασφαλείας για ενέργειες πολιτών κατά την Κατοχή, καθώς και κατά τη διεξαγωγή και μετά τη λήξη του Εμφυλίου.
13. Το έργο της Βασιλικής Χωροφυλακής σε θέματα που αφορούν τις δικαστικές υποθέσεις για την εκδίκαση των δωσίλογων.
14. Ζητήματα μειονοτήτων στη χώρα και εισροές προσφύγων, παλιννοστούντων και μεταναστευτικού ρεύματος από την Ελλάδα και από άλλες χώρες. Πλήθος προσωπικών δεδομένων πολιτών και πολιτικών κινήσεων της χώρας μέχρι πρόσφατα.
15. Μακεδονικό ζήτημα και εθνική διαχείριση με πλούσιο αρχειακό υλικό και αναφορές ενδεικτικά «για την επιβουλή κατά της Μακεδονίας» και τις δράσεις διαφόρων συνδέσμων, την αυτονομιστική σλαβομακεδονική προπαγάνδα στη Μακεδονία, ενέργειες των όμορων κρατών περί Μακεδονικού ζητήματος, διάφοροι θούριοι αυτονομιστών κ.ά.
16. Εντρύφηση σε πλούσιο ιστορικό πρωτόλειο υλικό για εμπλουτισμό της ιστορικής γνώσης της πορείας και των δράσεων του σώματος της Χωροφυλακής μεταπολεμικά μέχρι την κατάργησή της.
17. Φάκελοι της Χωροφυλακής και κατά την περίοδο της επταετούς Δικτατορίας των Συνταγματαρχών.

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικοί τίτλοι της παλαιάς ταξινόμησης των αρχειακών ενοτήτων:

- “Ελληνες με μειωμένη την Εθνική Συνείδηση”
- “Καταστάσεις των απολεσάντων την Ελληνικήν ιθαγένειαν ατόμων”
- “Περί απαγορεύσεως εξόδου εις Αλλοδαπήν Ελλήνων υπηκόων καταζητούμενων υπό των Ελληνικών Αρχών”

- “Αντιδραστική κίνησης κατά του Ελληνικού Κράτους εν Αγίω Όρει”
- “Λογοκρισία εντύπων και Δηλώσεις μετανοίας κομμουνιστών”.

Παραπάνω αναπτύχθηκαν ορισμένες θεματικές κατηγορίες του αρχειακού υλικού, αλλά ο κατάλογος των θεμάτων παραμένει εν δυνάμει μακρύς και εν εξελίξει. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να εντοπιστούν και να ταυτοποιηθούν μέσα από το ηλεκτρονικό πρόγραμμα καταγραφής και αρχειοθέτησης αρχειακών προσκτήσεων του ΓΑΚ-Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας και συγκεκριμένα από το Βιβλίο Τεκμηρίωσης του @ρχαιομνήμονα.

Σήμερα στην Ελληνική Αστυνομία αρμόδιες υπηρεσίες για ζητήματα αλλοδαπών είναι τα Τμήματα Αλλοδαπών των Διευθύνσεων Αλλοδαπών Αττικής και Θεσσαλονίκης, ενώ για την υπόλοιπη επικράτεια αρμόδιες είναι οι Υποδιευθύνσεις Ασφαλείας, τα Τμήματα Ασφαλείας και τα Αστυνομικά Τμήματα.

Οι αρμοδιότητες επί ζητημάτων των αλλοδαπών πολιτών των προαναφερομένων υπηρεσιών³:

- ▶ *Η τακτοποίηση πολιτών κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Χωρών Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας.*
- ▶ *Η τακτοποίηση ομογενών προερχόμενων από Αλβανία, Τουρκία και χώρες τέως Ε.Σ.Σ.Δ.*
- ▶ *Εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων που αφορούν στην ιθαγένεια και τα ζητήματα των ομογενών, καθώς και η συνεργασία με άλλες αρμόδιες ή συναρμόδιες εθνικές αρχές και φορείς για την αντιμετώπιση προβλημάτων των ομογενών ή τη ρύθμιση θεμάτων απονομής ιθαγένειας σ’ αυτούς.*
- ▶ *Γνωστοποίηση προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών των λόγων δημοσίας τάξης και ασφάλειας, που μπορεί να υφίστανται σε βάρος αλλοδαπών που έχουν υποβάλει αίτημα πολιτογράφησης.*
- ▶ *Η εξέταση και διεκπεραίωση των εκκρεμοτήτων παροχής διεθνούς προστασίας σε υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι υπέβαλλαν σχετικές αιτήσεις έως και 06-06-2013.*
- ▶ *Η εξέταση αιτημάτων οικογενειακής συνένωσης και οικογενειακής επανένωσης δικαιούχων διεθνούς προστασίας, στους οποίους χορηγήθηκε καθεστώς από τις αρχές του Π.Δ.114/2010.*
- ▶ *Η χορήγηση εγγράφων που αφορούν σε εκκρεμείς περιπτώσεις δικαιούχων και αιτούντων διεθνούς προστασίας και δικαιούχους ανθρωπιστικού καθεστώτος του άρθρου 22 του Ν.4375/2016, ως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 96 του Ν.4485/2017.*

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, η οποία υπάγεται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, καθορίζονται από το Προεδρικό Διάταγμα 178/2014 (ΦΕΚ Α’ 281/03.12.2014)⁴ και επικαιροποιούνται με εσωτερικές εγκυκλίους και διατάξεις της Ελληνικής Αστυνομίας.

Περί ιδρύσεως Χωροφυλακής και Ελληνικής Αστυνομίας.

³ Ένωση Συνταξιούχων Αστυνομικών Νομού Αττικής, Αλλοδαποί, διαθέσιμο στο : <https://esynaa.gr/allodapoi/> 20.5.2025 .-Ελληνική Αστυνομία/Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Θέματα Αλλοδαπών, διαθέσιμο στο: https://www.astynomia.gr/odigos-tou-politi/dikaiologitika/themata-allodapon/?utm_source=chatgpt.com, 21.5.2025.

⁴ Προεδρικό Διάταγμα(ΠΔ) 29/2024 (ΦΕΚ Α’ 88/13.06.2024, άρθρο 12), «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας».

Η Χωροφυλακή ιδρύεται το 1833 επί Αντιβασιλείας του Όθωνα, σύμφωνα με Βασιλικό Διάταγμα (ΒΔ)⁵ με τον τίτλο «περί σχηματισμού της Χωροφυλακής», με βασικό σκοπό την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας στην ύπαιθρο της χώρας. Η ίδρυση της Χωροφυλακής αποτέλεσε μέρος της προσπάθειας συγκρότησης ενός οργανωμένου κράτους μετά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και την απελευθέρωση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Το 1920 με σχετικό Νόμο⁶ ιδρύθηκε ένα νέο Σώμα, της Αστυνομίας των Πόλεων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Πατρών και Κερκύρας, κάτι που δεν εφαρμόστηκε στην πράξη για την περίπτωση της Θεσσαλονίκης, όπου εκεί συνεχίστηκε η δράση του Σώματος της Χωροφυλακής για την εφαρμογή και επίτευξη της εθνικής τάξης και ασφάλειας. Στον Αναγκαστικό Νόμο⁷ για τη διάρθρωση και λειτουργία του Οργανισμού της Χωροφυλακής του 1935, η οποία υπαγόταν είτε στο Υπουργείο Εσωτερικών είτε Στρατιωτικών, μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών της υφίσταται και η Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης. Το Υφυπουργείο Δημοσίας Ασφαλείας συστήνεται επί Δικτατορίας του Μεταξά, όπου αναλαμβάνει και τα Σώματα Ασφαλείας της χώρας⁸.

Μετά τον πόλεμο και την επιστροφή της ελληνικής κυβέρνησης στην Αθήνα, ένα από τα σοβαρότερα μελήματα ήταν η διεύθυνση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας από ένα νέο Σώμα Χωροφυλακής, κατόπιν μιας εκκαθαριστικής πολιτικής στο παλαιότερο Σώμα της. Ακολούθησε και η εφαρμογή του Α.Ν. 471/1945⁹.

Ο Εμφύλιος πόλεμος αποτέλεσε τη χειρότερη πενταετή ιστορική περίοδο στη σύγχρονη ελληνική ιστορία και διαμόρφωσε μετεμφυλιακά την ελληνική κοινωνία. Η Χωροφυλακή είχε καίριο ρόλο στην εθνική ασφάλεια και στην αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος. Αναπτύχθηκαν και διαδραματίστηκαν υπό την κατεύθυνση και τις οδηγίες των πολιτικών μηχανισμών και θεσμών της χώρας καταστάσεις που παραβίασαν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της επίτευξης του στόχου της αντιμετώπισης του κομμουνισμού, υπονομεύοντας τον κοινοβουλευτισμό και την δημοκρατία. Το ίδιο πολιτικό σύστημα μετεμφυλιακά συνεχίστηκε με τις ίδιες τακτικές και τους μηχανισμούς και οδήγησε αναπόφευκτα στην επταετή Δικτατορία.

Τα Σώματα Ασφαλείας και δη της Χωροφυλακής μεταδικτατορικά υποβιβάστηκαν στην ελληνική κοινωνία, καθώς οι μέθοδοι και οι δράσεις τους παρέπεμπαν σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους, που μεταπολεμικά δεν ήταν ένδοξες στην ιστορική μνήμη του ελληνικού λαού. Επιπλέον, από την μεταπολίτευση και έπειτα, η εξωτερική και εσωτερική πολιτική της χώρας ασκείται από τις δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις. Η δημοκρατία στη χώρα επέστρεψε και ακολούθησε τις εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο των Δημοκρατιών της Δυτικής Ευρώπης.¹⁰

⁵ Φ.Ε.Κ. 21, Βασιλικό Διάταγμα της 3ης Ιουνίου 1833, «Περί σχηματισμού της Χωροφυλακής». -Κουσουλίνης Παναγιώτης, *Η Χωροφυλακή, η Εθνοφυλακή και η Εθνοφρουρά στην μετακατοχική Ελλάδα, 1944-1949*, διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη 2016, σ.14 κ.ε.,

⁶ Φ.Ε.Κ. 176, Νόμος 2461 της 5ης Αυγούστου 1920 «Περί Αστυνομίας Πόλεων». - Κουσουλίνης Παναγιώτης, *ό.π.*, σ.15.

⁷ Φ.Ε.Κ. 250, Αναγκαστικός Νόμος της 8ης Ιουνίου 1935, «Περί Οργανισμού της Χωροφυλακής». - Κουσουλίνης Παναγιώτης, *ό.π.*, σ.16.

⁸ Φ.Ε.Κ. 324, Βασιλικό Διάταγμα της 4ης Αυγούστου 1936, «Περί των διατάξεων των άρθρων 5, 6, 10, 11, 12, 14, 20, 95 του Συντάγματος καθ' όλον το Κράτος». - Κουσουλίνης Παναγιώτης, *ό.π.*, σ.23-24.

⁹ Κουσουλίνης Παναγιώτης, *ό.π.*, σ.250-258 κ.ε.. - Αναγκαστικός Νόμος (ΑΝ) 465 της 26ης Σεπτεμβρίου 1945, «Περί αναλήψεως υπό των Σωμάτων Ασφαλείας της Δημοσίας Τάξης καθ' άπασαν την Επικράτεια».

¹⁰ Κουσουλίνης Παναγιώτης, *ό.π.*, σ.517 κ.ε.

Το σύγχρονο Σώμα της **Ελληνικής Αστυνομίας** με τις νέες υπηρεσίες της ιδρύθηκε επίσημα το 1984, με τον Νόμο 1481/1984¹¹, με τον οποίο ενοποιήθηκαν δύο προϋπάρχοντα Σώματα που τέθηκαν στην αιγίδα Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και στόχευε στον εκσυγχρονισμό, την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία της αστυνόμευσης σε όλη τη χώρα:

1. **Η Ελληνική Χωροφυλακή** – ένα στρατιωτικοποιημένο σώμα που ιδρύθηκε το **1833** και κάλυπτε κυρίως την επαρχία.
2. **Η Αστυνομία Πόλεων** – που ιδρύθηκε το **1920** και λειτουργούσε κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα (όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη).

Στη συνέχεια ακολούθησαν και άλλα νομοθετήματα, όπως:

1. Π.Δ. 582/1984 (ΦΕΚ Α' 208/21.12.1984),
«Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης»
2. Π.Δ. 141 της 12.4.1991 (ΦΕΚ Α' 58/30.4.1991), «Αρμοδιότητες Οργάνων και Υπηρεσιακές Ενέργειες του Προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Θέματα Οργάνωσης Υπηρεσιών»

Η Ιστορική αξία του αρχείου στην ιστορική έρευνα της σύγχρονης Ελλάδας

Το συγκεκριμένο πλούσιο αρχειακό υλικό της ΕΛΑΣ/Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης- όπως και όλες οι αρχειακές συλλογές που εισάγονται και διαφυλάσσονται στο ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας -, αφορά ένα σημαντικό και αξιόλογο τμήμα τεκμηρίων των αναπτυχθέντων νομοθετικών και εκτελεστικών δράσεων των ένοπλων σωμάτων της Ελληνικής Αστυνομίας , για την ιστορική επιστημονική διερεύνηση της λειτουργίας και του έργου των συγκεκριμένων κρατικών μηχανισμών των Σωμάτων Ασφαλείας. Το έργο τους αποδεδειγμένα είχε αναμφίβολα αντίκτυπο στην ελληνική κοινωνία κατά την εποχή της αναδυόμενης και διαμορφούμενης σύγχρονης Ελλάδας μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η ιστορική έρευνα εντοπίζει αρχειακές ενότητες/ μεμονωμένα τεκμήρια που εμπλουτίζουν και ίσως επαναπροσδιορίζουν τα ιστορικά δεδομένα της εξέλιξης της σύγχρονης ελληνικής, πολιτικής ιστορίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εστίαση στην περίοδο της Κατοχής και του Εμφυλίου σε σχέση με τις εθνικές και διεθνείς εξελίξεις.

Ιορδάνα Χατζηισαάκ

ΠΕ Αρχειονόμος, Ιστορικός-Αρχαιολόγος, MPhil Ιστορίας ΑΠΘ

Γενικά Αρχεία του Κράτους -Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας

Αλεξάνδρου Παπαναστασίου 21

54639 Θεσσαλονίκη

τηλ: 2310 816981

email: research@sch.gr

ichatzisaak@yahoo.gr

¹¹Φ.Ε.Κ. 152, Νόμος 1481 της 8ης Οκτωβρίου 1984, «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης», όπου προβλέπεται η ένωση της Ελληνικής Χωροφυλακής με την Αστυνομία Πόλεων σε μία ενιαία δύναμη, με την ονομασία Ελληνική Αστυνομία, για βελτίωση της αποτελεσματικότητας και συντονισμού των αστυνομικών υπηρεσιών.

**Αρχειακά τεκμήρια του Αρχείου της Ελληνικής Αστυνομίας /Διεύθυνσης Αλλοδαπών
Θεσσαλονίκης**

1. Καταστατικό του 1948 «Συλλόγου Οικείων και Συγγενών Πολιτικών Κρατουμένων , Υποδίκων, Καταδίκων και Εκτοπισθέντων» με έδρα τη Θεσσαλονίκη. (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000920)
2. Εγκύκλιος (αριθ. πρωτ. 9/118/4/1947) του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης προς τις Διοικήσεις Αξιωματικών Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων με τίτλο: Περί εκκαθαρίσεως βιβλίων και φακέλων κομμουνιστών». (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000919)
3. Εγκύκλιος 164 (αριθ. πρωτ. 4/67/8/1951) του Υπουργείου Εσωτερικών προς τις Διοικήσεις Αξιωματικών Χωροφυλακής με τίτλο «Προθέσεις ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ έναντι προγράμματος επανεξοπλισμού της Δύσεως».(Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000925_00016)
4. Εφημερίδα Η Αυγή, αρ. φυλ. 4, 1.5.1968, με τίτλο «Η Εργατική Πρωτομαγιά». (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000722)
5. Μηνιαία περιοδική έκδοση «αντίσταση '68», τευχ.23, Φεβρουάριος 1968. (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000722)
6. Διαταγή (αριθ. πρωτ.767/6/1στ/20 Νοεμβρίου 1973 του Αρχηγείου Χωροφυλακής/ Δ/σης Αστυνομίας-Ασφάλειας με θέμα: « Δημιουργούμενα εκ της θέσεως εν ισχύϊ του “Περί καταστάσεως πολιορκίας” Νόμου, προβλήματα και η ορθή αντιμετώπιση τούτων υπό των Υπηρεσιών Χωροφυλακής» (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_003013)
7. Έγγραφο (αριθ. πρωτ. 62/62/27^α/22.01.1975) του Κέντρου Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης με θέμα: « Τέλεσις υπό Εθνικής φοιτητικής Ενώσεως Κυπρίων Θεσσαλονίκης (Ε.Φ.Ε.Κ.Θ.), μνημόσυνου των θυμάτων του πραξικοπήματος της Κύπρου κατά της τουρκικής εισβολής». (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_002301)
8. Έγγραφο της Υποδιεύθυνσης Εθνικής Ασφάλειας (αριθ. πρωτ. 27/15/1/10.09.1973) με θέμα «7^ο Διεθνές Συνέδριον Σλαβολογίας». (Κωδικός Αναγνώρισης GRGSA-IAM_ADM281.02_000096)